REISVERSLAG

7 t/m 14 oktober 2017

reisgezelschap: Jan de Vries, Raymond Schrik en Kees Hout

STICHTING TABITHA RIDDERKERK

Zaterdag 7 oktober (reisdag) | Ridderkerk - Valea Lui Mihai

Deze zaterdag komt Raymond om 12.30 uur aan bij de Oosterparkweg. Een periode van voorbereiding en planning is voorbij. En nu is het moment aangebroken dat de najaarsreis zijn aanvang heeft. Nadat afscheid is genomen en de koffer in de Volvo is geladen, rijden Raymond en Kees Richting de Korhoen om Jan op te halen. Daarna rijden we met z'n drieën over de A15 en de A2 richting Eindhoven.

Om kwart voor twee parkeren we de auto op het derde niveau van P4 van Eindhoven Airport. Na een korte wandeling van 10 minuten melden we ons bij de bagage drop-off. We maken gebruik van de selfservice balie en zijn na een kleine 10 minuten onze koffers kwijt. Bij de security check is het wel wat drukker, maar ook daar is de vertraging niet veel langer dan een half uur. Om kwart voor drie zijn we achter de security, zoeken een stoeltje en halen een bakje koffie.

Vlucht W6 7862 van Wizz Air staat gepland voor 15.50 uur. We vertrekken uiteindelijk met een klein half uur vertraging om 16.15 uur. De vlucht verloopt zeer voorspoedig en rond 18.00 uur zetten we voet op Hongaarse bodem. We halen een huurauto op Debrecen International Airport. Een mooie Hyunday i3, die ons de komende dagen door het oosten van Roemenië en Oekraïne zal rondrijden.

Om kwart voor 7 rijden we weg uit Debrecen. We rijden oostwaarts, passeren soepel de Roemeense grens en een klein uurtje later melden we ons om 10 over half 9 bij de achterdeur van Areke in Valea Lui Mihai. We worden zeer hartelijk ontvangen door Areke, brengen onze koffers naar binnen en vertrekken direct weer om een hapje te gaan eten. Vanavond eten we in restaurant Ovidiu. Een eenvoudige eetgelegenheid waar we met elkaar gezellig bijpraten onder het genot van een drankje en een lekkere schnitzel.

Tijdens het eten praten we over van alles. De economie in Roemenië trekt aan, wat ook in Valea Lui Mihai positieve effecten heeft, maar dit brengt ook zeker zijn zorgen mee. Lonen stijgen, waardoor de kosten voor de Areke ook hoger worden. Daarnaast doet de mobiele telefoon ook zijn intrede in dit deel van de wereld. En dat heeft grote invloed op de kinderen. Zij komen ook ongefilterd in aanraking met de donkere kant van internet. Dit heeft zijn weerslag gehad op de kinderen bij Areke. Motivatie van de kinderen nam af. Oudere kinderen worden onverschillig en zijn eigenlijk met niets anders meer bezig dan met de telefoon. Door deze ontwikkeling is Areke genoodzaakt geweest om te stoppen met twee groepen.

Om half elf zijn we weer bij Areke thuis. Aan de keukentafel praten we verder. Daarnaast worden wat min of meer technische klusjes gedaan. Er wordt een thermostaat vervangen en een nieuwe telefoon geïnstalleerd.

Om half één sluiten we de dag af met het lezen van psalm 121. Waarna we ons moe richting ons bed begeven.

Zondag 8 oktober | Valea Lui Mihai

Vanmorgen gaat de wekker om kwart over acht. We ontbijten met z'n drieën en rond half tien komt Areke. Areke voelt zich niet lekker en stelt voor om met de auto naar de kerk te rijden. Dit doen we en net tegen tien uur stappen we de kerk binnen. Dominee Sila is er onverwachts niet. De dienst wordt geleid door een broeder uit een naburige gemeente. We krijgen speciale aandacht in de dienst en Raymond brengt, vertaald door Areke, de groeten over namens de gemeente uit Ridderkerk. Hij wenst de gemeente Gods zegen met de woorden van Kolossenzen 4 : 2-6. Ondanks de taalbarrière mogen we een mooie en gezegende dienst meemaken.

Na de kerkdienst rijdt Areke haar auto terug naar huis en lopen wij door de zigeunerwijk terug naar haar huis. De zigeunerwijk is de laatste jaren weer verder ontwikkeld en wordt stap voor stap mooier. De huisjes van leem veranderen in huisjes van baksteen. De straten worden schoner. Maar we komen ook nog armoede tegen. Verschillen tussen arm en rijk zijn nog duidelijk zichtbaar. Areke ervaart de vooruitgang als zegen op het werk dat ze mag doen, maar weet dat haar werk nog zeker hard nodig is.

Als we terug zijn luisteren we het tweede gedeelte van de bevestigingsdienst van ds. G.D. Kamphuis. We kunnen nog een groot gedeelte van de preek van ds. P.J. Visser horen en de daadwerkelijke bevestiging. Na de dienst drinken we koffie en spreken door over de twee diensten die we mee mochten maken. We mogen van Areke horen dat het weer wat beter binnen de gemeente mag gaan. En dat de grootste spanningen geweken zijn. Wel is er pijn dat er maar heel weinig jeugd aanwezig is in de diensten. De ontwikkeling rond de mobiele telefoon en internet zoals eerder beschreven wordt als een belangrijke oorzaak hiervan gezien.

Terwijl we een spelletje Rummikub spelen maakt Areke een huisgemaakte pizza klaar. We eten gezellig deze pizza samen met een heerlijke kippensoep. Tijdens het eten komen we te spreken over de boerderij. Er zijn voor Areke zorgen rond de boerderij. De huidige manier van exploiteren van de boerderij is niet langer haalbaar. Door ziekte en andere ontwikkelingen voelt de huidige eigenaar de noodzaak om de boerderij te gaan verkopen. Als dit daadwerkelijk zal gebeuren zal dat zijn weerslag hebben op het werk van Areke. Allerlei kampen, zoals de zomerkampen, zullen dan niet meer plaats kunnen vinden.

In de middag luisteren we naar de intrededdienst van ds. Kamphuis. Daarna maken we een wandeling in de omgeving. Na terugkomst doen wij het avondeten. We eten kippenpoten, gebakken aardappelen en broccoli. Na het eten spreken we nog een aantal praktische zaken door.

Zoals gezegd worden de kosten hoger. Daarnaast is er een voedselsponsor weggevallen. Areke werkt hard om de financiën op peil te houden. Het wordt als heel bijzonder ervaren hoe Tabitha Areke blijft ondersteunen. Areke weet dat ze haar zorgen altijd mag delen, dat waar mogelijk er geholpen zal worden en dat er gebed is vanuit Nederland.
Barneveld is een grote sponsor en steunen Areke al 10 jaar.

Areke houdt er rekening mee dat het kan gebeuren dat deze sponsor op niet al te lange termijn zich op een ander project zal gaan richten. Ze is echter vol vertrouwen, dat God zal voorzien. Datzelfde vertrouwen heeft Areke in het feit dat God zijn werk zal doorzetten met of zonder haar. Echter heeft zij de laatste jaren wel nagedacht en enkele maatregelen genomen rondom de menselijke kant van de continuïteit. Zij heeft met mensen om haar heen kennis en zaken gedeeld, zodat bij het wegvallen van Areke haar mooie werk niet direct hoeft te stoppen.

We vragen Areke of er nog urgente zaken zijn die aandacht vragen. Zij geeft daarop aan dat de schommel vervangen moet worden. Verder heeft ze plannen om de zolder op te knappen en ook als ruimte bruikbaar te gaan maken. We spreken af dat Areke sowieso de schommel zo snel mogelijk vernieuwt en dat wij de kosten voor onze rekening zullen nemen.

Door wijzigende wetgeving is het noodzakelijk om een accreditatie te realiseren. Op basis van de huidige opzet en de huidige doelstelling en het huidige statuut is de accreditatie waarschijnlijk niet mogelijk. Op papier is het teveel wat er vanuit de burgerlijke overheid gevraagd wordt. Areke denkt er over na om de opzet te veranderen naar een pure naschoolse opvang. Daarmee kan ze haar werk voortzetten en dat blijven combineren met haar zendingswerk. Het huidige werk schuurt met de bureaucratie van de overheid. Hoewel haar werk ook door de gemeente wordt gewaardeerd en Areke zelfs het ereburgerschap heeft gekregen komt de Europese wetgeving meer en meer opzetten en wordt er geworsteld om een goede weg te vinden hoe de wetgeving en het werk met elkaar in lijn te kunnen brengen. Areke probeert de burgerlijke overheid zeker tegemoet te komen, maar wil geen bemoeienis van deze overheid binnen haar werk. Want als dat laatste het geval wordt dan voelt Areke dat zij haar werk zal moeten gaan stoppen.

We sluiten de dag af met lezen van psalm 122 en met gebed.

Maandag 9 oktober (reisdag) | Valea lui Mihai - Nagyberg

Deze maandag loopt de wekker om 8.00 uur af. Nadat we met z'n drieën hebben ontbeten komt Areke binnen, drinken we nog een bak koffie en praten we nog gezellig even. Langzaam komt deze morgen het personeel binnen. We ontmoeten Josi en Timi en nog enkele anderen. Verder horen we dat dominee Sila gisteren ergens anders moest voorgaan. Maar we begrijpen ook dat hij het heel druk heeft en dat hij menselijker wijs gesproken teveel hooi op zijn vork lijkt te hebben. Het blijft belangrijk deze pastor en zijn gemeentes te gedenken in onze gebeden.

Om kwart over tien nemen we uiteindelijk afscheid en vervolgen onze reis. De volgende stop die we voor ogen hebben is de grens tussen Hongarije en Oekraïne. Na een voorspoedige reis van ruim anderhalf uur komen we stipt 11.00 uur Hongaarse tijd bij de grens aan. Mako András staat ons daar op te wachten. We laden de koffers uit, waarna Raymond en András de auto wegbrengen. Hierna gaan we te voet de grens over. De grensovergang verloopt voorspoedig en aan de overkant stappen we in het busje van de school en rijdt András ons naar Nagybereg.

In de lerarenkamer ontmoeten we enkele leraren en ook Kovacs András, de directeur van de school. We wisselen enige beleefdheden uit en komen als snel te spreken over de school. Er wordt een positief beeld geschetst. Er zijn dit jaar 35 nieuwe studenten gestart. Totaal zijn er nu 120 studenten in de school, verdeeld over 7 groepen. Ieder leerjaar is verdeeld over 2 groepen, behalve het eerste. Financieel zijn er ook geen grote zorgen. De Hongaarse overheid bekostigt nog steeds het overgrote gedeelte van de school. Dit zijn forse geldstromen met af en toe een hickup. De studenten zelf betalen 350 grivnia per maand voor kost en inwoning. Dit is omgerekend ongeveer 11 euro. Na het gesprek lopen we een rondje door de school. We bezoeken twee klassen. In de eerste verstoren we een les biologie en in het tweede lokaal is men bezig met een les Engels. Leerlingen blijken opeens erg verlegen te zijn.

We gaan weer snel verder en maken ons rondje uiteindelijk met een bezoek aan de eetzaal en de keuken af.

Het is ondertussen half twee en de lunchpauze op school vangt aan. Wij brengen onze koffers naar onze kamer voor de komende twee nachten en gaan samen met

András naar Beregszasz. We lopen een stukje door de stad en bezoeken een radiostudio en de vernieuwde tuinen van de hogeschool. We eten wat met elkaar in Le Parisel en gaan daarna weer terug naar de school. Tijdens de terugreis komen we te spreken over de stipendia. Ook dit jaar wordt er geen aanspraak gemaakt door de studenten op de stipendia voor het vervolgonderwijs. De vraag is of dit komt uit onbekendheid met de mogelijkheid of dat het echt niet nodig is. Volgens András is er echt geen behoefte aan op dit moment. Er zijn vanuit de kerk en vanuit de Hongaarse overheid veel ondersteuningsprogramma´s waardoor de stipendia om verder te gaan studeren dit jaar niet noodzakelijk blijken te zijn.

Er zijn op het lyceum echter wel enkele leerlingen waarvoor geldt dat de ouders de 350 grv/maand niet kunnen dragen. Daarbij stelt de huidige directie van het Lyceum zich wel op het standpunt dat de ouders altijd wel iets moeten bijdragen. Al is het maar een gedeelte van de gevraagde 350 grivnia per maand. Dit om het bewustzijn te stimuleren dat ook onderwijs net als heel veel dingen in het leven geld kost en daarmee van waarde is. We spreken af dat András deze lijst nog met ons zal delen. En wanneer er andere behoeften komen dit ook doorgegeven zal worden.

Aangekomen bij de school trekken we ons een uurtje terug. We frissen ons wat op en om 18.00 uur gaan we nog even bij András thuis langs. We ontmoeten hier zijn vrouw en dochters en geven wat uit Nederland meegenomen presentjes en snoepwaar. Om kwart voor zeven vertrekken we om wat te gaan eten. We pikken Toth László op en rijden naar een restaurant net voorbij Beregszasz. Hier ontmoeten we opnieuw Kovacs András en samen eten we gezellig en raken in een goed gesprek.

We bespreken onder andere de status van het huidige transport. Dit wordt op dit moment opgehouden bij de grens in afwachting op het afronden van steeds veranderende bureaucratische formaliteiten. Noch de beide Andrassen, noch László zijn bekend met de situatie. László belooft te gaan bellen en te zorgen dat het transport zo snel mogelijk weer loskomt uit het douanedepot. Verder spreken we over het werk van László als predikant van de plaatselijke gemeente. Naast dit werk heeft hij zijn werk voor de school en is hij de laatste tijd zeer druk en betrokken bij het werk onder de zigeuners. Na het weggaan van Homoki Ferenc is veel van het werk dat Ferenc deed bij László komen te liggen. Hier is nog geen nieuw persoon voor aangenomen. László zelf geeft aan dat het voor hem goed te doen is en dat hij niet denkt teveel hooi op zijn vork te hebben. Van András horen we dat de betrokkenheid van László op de school de laatste tijd wat minder is als gevolg van zijn werk onder de zigeuners.

Na het eten gaan we terug naar de school. De Nederlanders van Gipsy Mission zijn vanavond bij de school aangekomen. We zullen dinsdag uitgebreid met hen spreken. Na nog wat contact met het thuisfront begeven we ons naar onze kamer. We eindigen de dag met psalm 123.

Dinsdag 10 oktober | Nagybereg

We hebben deze morgen geen verplichtingen. We ontbijten met László en András. Tijdens het ontbijt spreken we nog even over de lijst met studenten die vanuit de school enige ondersteuning krijgen op het lesgeld. En zij delen na het eten de lijst met ons. Voor dit schooljaar betreft het een totaalbedrag van omgerekend 706 euro. Dit is de lijst die we als Tabitha voor onze rekening nemen.

Na het ontbijt gaan we een paar uur met László en András op stap. Eerst nog even naar Beregszasz en daarna gaan we bij een wijnboerderij op bezoek. Erg leuk om eens van dichtbij te zien. We krijgen een paar wijnen te proeven. Het zijn erg zoete wijnen, die hier in de regio gemaakt worden. We lunchen met elkaar in Beregszasz, in een kleine gelegenheid waar kant en klare warme maaltijden worden verkocht en waar veel werkenden tussen de middag even snel wat komen eten.

In de middag ontmoeten we Gipsy Mission. Een hartelijke en zeer goede ontmoeting rondom het zigeunerproject dat we hier samen ondersteunen. We spreken hen samen met Toth László en Pandy David in de bibliotheek van het Lyceum.

Het is ook GM opgevallen dat het de laatste tijd wat beter lijkt te gaan in deze regio. Er is een vooruitgang te bemerken in denken en doen van de mensen. Men komt in een wat meer pro-actieve modus. Ook de houding van de Hongaarse bevolking richting de zigeuners verbetert. Hoewel er nog veel discriminatie is, komen er steeds meer positieve uitzonderingen op dit gedrag naar voren.

László verteld over het naschoolse opvang project dat plaatsvindt in de staatschool. Onder leiding van Katie, de juffrouw die ‘s morgens de kleuterschool leidt in het Multi functionele centrum in het zigeunerdorp, komt dagelijks een groep van rond de 15 3e en 4e klassers bij elkaar om bijles te krijgen. Katie helpt ze met lezen, schrijven en rekenen. Katie wordt hierbij geholpen door haar klassenassistent David. Op deze manier probeert men achterstanden weg te werken, waardoor de kinderen het onderwijs op de staatschool beter kunnen volgen. Door problemen in schoolgang, maar voornamelijk door sterk achterblijven in ontwikkeling in de eerste levensjaren is het voor de zigeunerkinderen bijna niet mogelijk om op eigen kracht het staatsonderwijs te volgen. De kinderen hebben thuis verder ook geen faciliteiten (in sommige gevallen zelfs geen tafel) om eventueel huiswerk te doen.

Naast deze klas naschoolse opvang is dit jaar een tweede klas gestart. Hier staat één van de onderwijzeressen van de staatschool voor de klas. Het is heel moeilijk om personeel voor deze activiteiten te vinden. Door de zeer lage lonen vertrekken de geschoolde mensen vaak direct na het behalen van de diploma naar het buitenland, waar de lonen som 4x hoger liggen voor hetzelfde werk. Voor het project voor naschoolse opvang is men nog op zoek naar een extra leerkracht, maar dit is tot nu toe nog niet succesvol. Daarnaast wordt men geconfronteerd met verzoeken van het huidige personeel om de lonen te verhogen. Er is vanuit het projectteam hiertoe een voorstel voor verhoging van 10% neergelegd bij GM en Tabitha.

Het project zoals dat nu loopt, loopt naar tevredenheid en mag vrucht dragen. László zoekt ook contact met soortgelijke projecten in naburige dorpen en stadjes. Op deze manier wordt er geprobeerd van elkaar te leren en worden ervaringen onderling gedeeld. Onderdeel van de naschoolse opvang is ook het uitdelen van een maaltijd. Deze maaltijd wordt normaal gesproken door de ouders betaald. De ouders krijgen dit geld daarna weer van de Hongaarse overheid. Daar waar dit in een enkel geval voor problemen zorgt, wordt door GM bijgesprongen. De ouders zijn in veel gevallen de sleutel tot succes van dit soort programma's. Zij moeten gemotiveerd zijn of worden om hun kinderen naar school en de naschoolse opvang te laten gaan. Dit is nog steeds een groot probleem, omdat zigeuners hun kinderen veel thuis houden om te werken of om op te passen wanneer zij zelf aan het werk gaan. Er zullen nog vele jaren overheen gaan voor deze mentaliteit zal zijn veranderd.

Na dit gesprek gaan we naar de staatschool en bezoeken de naschoolse opvang. We ontmoeten Katie en David en ook de twee andere leerkrachten die de groep 5/6 opvang doen. Erg leuk om te zien hoe de leerkrachten met de kinderen bezig zijn en ook even bij het werk te kunnen kijken. Het is mooi werk dat plaatsvindt in een mistroostig gebouw. Het gebouw van de staatschool is namelijk erg verwaarloosd en de status van onderhoud is zeer slecht.

Na het bezoek aan de twee klassen spreken we met de directeur van de school. Hij licht toe welke oorzaken aan de grondslag liggen van de leerachterstand van de zigeunerkinderen. Het is een complex van factoren. Zoals genoemd is de mentaliteit van de zigeuners een oorzaak. Kinderen worden veel thuisgehouden omdat de noodzaak van het onderwijs voor het dagelijks leven niet wordt herkend. En mochten deze kinderen toch naar school gaan, dan stopt het vaak na hun 13^{e}. Dan moet er namelijk gewerkt worden of in het geval van meisjes wordt er dan al vaak getrouwd. Hiernaast is ook de Oekraïense overheid en de starheid van het systeem zwaar debet aan de problemen. Er is geen enkele mogelijkheid om het onderwijs aan te passen aan de behoefte van specifieke groepen. Iedereen moet hetzelfde curriculum doorlopen. En of je nu slaagt of zakt voor de overgangstoetsen, je moet toch naar de volgende klas.

De leerplichtwet en een stimuleringsregeling vanuit de Hongaarse overheid, zorgt er trouwens nog wel voor dat de jonge kinderen de gewone school nog wel bezoeken. Zeker de eerste helft van het schooljaar, is het bezoek nog redelijk. Dit heeft te maken met de regeling dat de Hongaarse overheid 20.000 FT aan de ouders geeft voor een schoolgaand kind. Dit wordt in de eerste helft van het schooljaar vastgesteld. Ook het feit dat het in het schoolgebouw warm is draagt in de wintermaanden bij aan het schoolbezoek. Na de winter neemt het bezoek af en gaan de kinderen veel aan het werk.

Wat de naschoolse opvang betreft is het nog slechter gesteld. Deze opvang valt niet af te dwingen. De maaltijden zijn een soort stimulans, maar verder is er weinig tot geen stok achter de deur.
In Nagybereg hebben ze een soort spaarsysteem met munten ontwikkeld. Kinderen die aanwezig zijn krijgen een munt en met deze munten kunnen kadootjes gekocht worden.

We ronden het gesprek met de directeur af en gaan nog even bij naar het MFC. Het MFC wordt flink onder handen genomen. Er is een aanzienlijke schade ontstaan aan de vloer. Volgens László is dit ontstaan door verplaatsing van grond onder de vloer als gevolg van grondwaterverplaatsing onder het MFC. De vloer in de grote zaal is er helemaal uit gesloopt en zal volledig worden vernieuwd. Deze renovatie wordt door de kerk zelf betaald en niet door GM.

‘s Avonds ontmoeten we alle mensen die betrokken zijn bij het zigeunerproject in Nagybereg. Het project loopt op dit moment 10 jaar. Dit was de eerste keer dat iedereen die bij dit project betrokken is zich aan één tafel bevindt. Naast Gipsy Mission en Toth László ontmoeten we de kerkenraad, en ook de kerkenraad van de zigeuner gemeente en de betrokken leerkrachten. We ontmoeten elkaar in het zalencentrum achter het lyceum en genieten daar van een lekkere maaltijd. Met GM spreken we af dat we beiden na de reis ons zullen buigen over het verzoek van Toth László om de salarissen van de leerkrachten binnen het zigeunerproject met 10% te verhogen.

Om 21.00 uur wordt de maaltijd afgesloten, maken we nog een groepsfoto en gaan we terug naar het lyceum. Hier is een groot feest aan de gang. Het is de ontgroeningsavond voor de eerstejaars studenten. We maken het staartje hiervan mee. Daarna appen we nog wat met het thuisfront. We gaan niet al te laat naar bed en sluiten de dag af met psalm 124

Woensdag 11 oktober (reisdag) | Nagybereg -> Tirgu Mures

Vandaag is het een reisdag. We ontbijten om 8.00 uur. Daarna gaan we naar de lerarenkamer en groeten de leraren. Buiten nemen we afscheid van László en stappen in de bus. András brengt ons naar de grens. Het is een klein beetje druilerig weer. Voor het eerst schijnt deze reis de zon niet in de ochtend. Bij de grens begint het zelfs even te regenen, maar dat is van korte duur. De grensovergang verloopt op zich soepel alhoewel het langer duurt dan normaal. Er lijken een soort stiptheidsacties aan de gang te zijn. Om 11.00 uur zijn we dan toch in Hongarije, halen de auto op en begeven ons richting Roemenië. Ook die grensovergang verloopt goed en we vervolgen onze reis in Roemenië. Het weer wordt langzaam maar zeker beter. Het is een prachtige reis met hele mooie vergezichten over zeer hobbelige wegen. We genieten nog een korte stop in Dej. Na een reis van totaal 5 uur komen we om 17.00 uur aan bij Resort Agape en worden we hartelijk ontvangen door Szabo Peter.

Om 19.00 uur hebben we afgesproken met de belangrijkste betrokkenen vanuit CE. Szabo Istvan heeft voor ons gereserveerd in restaurant Tip Top. Naast Istvan ontmoeten we hier ook Lidia, Halmen Istvan en Maria, Kati (Granny Project), Gaby (Philothea) en nog een Istvan (Interim directeur van Lidia Home). We hebben een erg gezellige avond met elkaar en genieten van de gesprekken en het eten. Het is fijn om de hele groep in één keer te ontmoeten. Op deze manier kunnen bepaalde zaken ook direct besproken worden. Lidia verteld ons over haar gezondheid. Het gaat naar omstandigheden goed met haar. Ze ervaart de zorg van God in haar ziekte en ziet daarom ook met vertrouwen de toekomst tegemoet. Naast de persoonlijke onderwerpen komen ook nog een aantal belangrijke project onderwerpen aan de orde.

We spreken over de de schuld aan de transporteur Nordhorn. Door omstandigheden is deze schuld ontstaan aan de transporteur. Er wordt geen gebruik meer gemaakt van zijn diensten, maar de schuld moet vereffend worden. De totale schuld was 4000 euro. Voor 2500 euro zijn sponsors gevonden, maar de laatste 1500 euro blijft als een zwaard van Damocles hangen. Er is veel bezorgdheid dat de transporteur naar de rechter zal stappen met allerlei mogelijke gevolgen van dien. Uiteindelijk doen we vanuit Tabitha de toezegging om de laatste 1500 euro voor onze rekening te nemen. Dit wordt met heel grote dankbaarheid ontvangen.

Met Basilea gaat het over het algemeen goed. Er zijn nog 3 winkels in TM. In één van de winkels wordt naast kleding ook meubels verkocht. De opbrengsten komen ten goede aan de diverse projecten van de CE. Er is dus nog steeds veel behoefte aan kleding. En zeker de kleding vanuit Ridderkerk wordt zeer gewaardeerd. Dit is kleding van relatief hoge kwaliteit en al gesorteerd in winter en zomer. Er wordt nog even doorgesproken over de transporten om te onderzoeken of mogelijk ongebruikte ruimte niet anders ingevuld kan worden. Hier zal in de toekomst verder over worden nagedacht. We stemmen verder met elkaar af dat het volgende transport waarschijnlijk eind januari zal plaatsvinden.

Naast Nordhorn en Basilea spreken we ook over Philothea. Gaby vertelt met veel passie over het werk dat zij vanuit dit project mag doen. Dit project bestaat al meer dan 20 jaar en sinds 1998 onder de vleugels van CE. Het is een project dat de brug wil slaan tussen het leven in de stad en de waarden van het Christelijk geloof. Dit wordt gedaan door middel van diverse werkvormen. Eén van de belangrijkste activiteiten is het bezoeken van scholen. Hier worden lessen gegeven over drugs en alcohol, maar de belangrijkste lessen die men wil geven gaan over de Christelijke waarden in dit leven, zoals binnen het huwelijk of de naastenliefde. Allemaal mooie onderwerpen waarvan blijkt dat de jeugd in TM er mee rondloopt. De vrijwilligers van Philothea worden met grote regelmaat weer terug gevraagd op de scholen waar zij de gastlessen hebben mogen geven. Naast de gastlessen heeft Phylothea ook een kleine boekwinkel, midden in de stad waar met boeken rond Christelijke waarden en normen verkoopt. Verder wil men een open huis zijn voor de jeugd van de stad. En zijn er georganiseerde avonden voor de jeugd. Zover wij kunnen beoordelen een beetje vergelijkbaar met de activiteiten van Plexat in Ridderkerk. Een organisatie met heel veel mooie kanten en een zeer gepassioneerde leidinggevende.

Aan het einde van de avond geeft Maria nog een ontboezeming. Ze had zich grote zorgen gemaakt voor deze ontmoeting. Ze had de gedachte dat Tabitha naar TM was gekomen om aan te geven dat we zouden willen stoppen met het ondersteunen van de CE. Deze angst was ingegeven vanuit het feit dat er diverse organisaties zijn gestopt met het ondersteunen van projecten in Roemenië. We hebben naar aanleiding van deze ontboezeming ons committent richting CE en de projecten in de omgeving van TM uitgesproken.

Nadat we hartelijk afscheid van elkaar hebben genomen rijden we terug naar Resort Agape. Hier praten we nog wat na en sluiten de dag af met het lezen van psalm 126.

Donderdag 12 oktober | Tirgu Mures

Vandaag begint de dag om half negen met het ontbijt. We lezen na het eten psalm 127 en maken ons klaar voor vertrek richting CE house. Later die dag blijkt bij het bezoek aan Phylothea, dat deze psalm het motto is van deze stichting. *“Als de HEERE het huis niet bouwt, tevergeefs zwoegen zijn bouwers eraan; als de HEERE de stad niet bewaart, tevergeefs waakt de wachter*“. We hebben om half 10 afgesproken met Kati om met haar te praten over het Granny project. Kati blijkt een zeer gedreven trekker te zijn van het Granny project in TM. 40% van haar tijd in dienst van de CE besteedt ze aan dit project. De overige 60% besteedt zij aan het Hannah project, waar zij zich richt op de kinderen. Het Granny project behelst op dit moment 128 ouderen die maandelijks allemaal bezocht worden. Om de week is er een Granny club in het CE huis die door ongeveer 30 ouderen wordt bezocht. Dat betekent zo´n 6 tot 8 bezoeken per dag. En in de andere week is de mobiele club,

dan gaan een paar ouderen en één of twee vrijwilligers naar een dorp in de buurt om daar de club te houden. Op deze manier kunnen ook de ouderen die verder af wonen af en toe de club bezoeken. Zeker tijdens de winter is dit project zeer belangrijk. Tijdens de winter worden voedselpakketten en winterpakketten uitgedeeld. Het is ´s winters erg koud en de dagen zijn kort. Kati verteld enkele verhalen waaruit blijkt hoe belangrijk dit project voor de bejaarden is. In sommige gevallen is het zelfs een kwestie van leven en dood.

Financieel staat het Granny project op twee pijlers. De staat betaald de salarissen en neemt de kosten voor de brandstof voor haar rekening. Alle andere kosten worden gedragen door de CE en de sponsors. Er is binnen het project behoefte aan extra spullen. Rollators kunnen goed gebruikt worden en daarnaast is er behoefte aan pijnstillers en aan materiaal voor de meetapparatuur waarmee men maandelijks de bloedsuikerspiegel van de ouderen meet. We zeggen aan het einde van het gesprek met Kati een extra 500 euro toe voor haar project voor dit jaar.

Na het gesprek bezoeken we met Kati nog twee ouderen. Eén oude zigeunervrouw en een Hongaarse man. Ze wonen dicht bij elkaar, allebei in erg moeilijke omstandigheden. Bij de vrouw mogen we een nieuwe kachel brengen en bij de man gaan we alleen even kort op bezoek. Het zijn twee voorbeelden van situaties waaruit blijkt hoe belangrijk het werk van het Granny project is.

Na deze bezoeken nemen we afscheid van Kati en gaan naar Lidia home. Daar ontmoeten we Szabo Lydia, Andorian Istvan en een maatschappelijk werkster. We worden hartelijk ontvangen met koffie en spreken in het kantoortje van Istvan over het wel en wee van Lidia Home. Op dit moment wonen er 14 kinderen in het tehuis. Er is plaats voor 20 kinderen. Op dit moment is men bezig met drie kinderen om ze op te gaan nemen in het tehuis. We krijgen mooie en schrijnende verhalen te horen en worden opnieuw overtuigd van het belang van dit tehuis in TM. We zeggen een extra bedrag van 1250 euro toe voor dit jaar tijdens het gesprek.

Andorian Istvan is een zeer gedreven man met hart voor de kinderen in het tehuis. Hij is al heel lang betrokken bij het werk van Lidia Home. In het verre verleden was hij zelfs nachtwaker van het tehuis. Naast zijn werk voor Lidia Home is hij Pastor in een kleine gemeente buiten TM. Naar onze bescheiden mening zou Istvan een goede verjongende aanvulling zijn van de CE board. Hij zegt dit ook te willen, maar dan moet men hem er voor vragen. Tijdens ons bezoek hebben we op een aantal plaatsen laten weten dat wij Andorian Istvan een kandidaat zouden vinden voor de Board.

Bij Lidia Home vandaan lopen we tien minuten de stad in. We worden midden in de stad hartelijk ontvangen bij Phylothea. Gaby biedt ons koffie aan en we spreken over de stichting. Zoals eerder geschreven bestaat deze stichting sinds de jaren 90 en heeft zij als doelstelling de Christelijke waarden naar de mensen in de stad te brengen. Dit doet zij voornamelijk richting de jeugd. Dit jaar is een belangrijke sponsor gestopt, die tot nu toe altijd borg heeft gestaan voor de huur van het pand. Hierdoor is er voor dit jaar een gat van 6.000 euro in de totale begroting van 26.000 ontstaan. Hiervan is op dit moment 4.000 euro al gedicht. Vanuit Tabitha kunnen we een extra 500 euro toezeggen.

Naast haar werk voor Phylothea sorteert Gaby ook de medicijnen die vanuit Nederland worden ontvangen. Zij geeft aan graag de pijnstillers te ontvangen. We spreken dan ook met haar af dat we deze vanaf nu ook aan haar zullen zenden. Daarnaast spreken we over de expiratiedatum van de medicijnen. Gaby geeft aan dat medicijnen die niet al te lang over deze datum heen zijn, gerust gestuurd kunnen worden en nog goed bruikbaar voor haar zijn.

We nemen afscheid en gaan naar Dorkas Home. Daar worden we ontvangen door Halmen Maria. Maria geeft aan dat ze blij is hoe het op dit moment allemaal gaat tussen de projecten in TM. Er is een goede samenwerking, waardoor veel synergie gerealiseerd wordt. Het is heel fijn om op deze manier te werken in het koninkrijk van God. We spreken over een paar specifieke situaties vanuit het tehuis. Situaties van groot verdriet en van zorgen, maar ook van vreugde en dankbaarheid. Op dit moment wonen er 11 kinderen en een jong echtpaar in Dorkas Home. Over twee jaar hoopt Dorkas Home 20 jaar te bestaan. Op dat moment zijn dan bij leven en welzijn 33 kinderen groot gebracht in dit tehuis. Men begint met het nemen van voorbereidingen om dit feestelijk te vieren. We zeggen 1250 euro extra toe voor dit jaar. Maria spreekt nogmaals haar dankbaarheid uit en geeft een brief mee voor het bestuur.

Nadat we bij Dorkas Home zijn geweest, lopen we terug naar Lidia Home. Daar wordt nog een overeenkomst opgesteld rond de extra gift die we hebben toegezegd rond de aflossing van de schuld. Dit moet met een extra overeenkomst worden afgestemd om dat er geldstroom zal plaatsvinden tussen een charitatieve instelling en een failliete onderneming. Hierna nemen we afscheid en vertrekken richting Abod. In Abod willen we het project van Sandra Fekete bezoeken. Onder de vlag van stichting ROKI runt Sandra in Abod een kindertehuis. Ze heeft dit tehuis enkele jaren geleden aangekocht en knapt dit nu samen met anderen stap voor stap op. Als we aankomen in Abod worden we hartelijk welkom geheten door Aart en Ria van Rijssel, de ouders van Sandra. Sandra kon vanmiddag helaas zelf niet aanwezig zijn. We krijgen een uitgebreide rondleiding over het terrein van het kindertehuis en kunnen met eigen ogen de grote vorderingen ten opzicht van vorig jaar zien. Het is een zeer goede ontmoeting en ook hier mogen we een extra bedrag van 1250 euro toezeggen voor het werk van Sandra. Dit wordt met grote dankbaarheid en als gebedsverhoring in ontvangst genomen.

Na dit bezoek rijden we in ongeveer een uur terug naar Corunca. Het is een prachtige rit door de schitterende herfst natuur van Roemenië. De prachtigste kleuren ontvouwen zich tegen de hellingen van de heuvels. Diverse kuddes met schapen en koeien wisselen het kleurige landschap af. In Corunca aangekomen hebben we even tijd voor wat contact met het thuisfront. Rond half zeven worden we opgehaald door Arpad. Arpad woont twee huizen verderop en we zijn deze avond bij hem en Sara uitgenodigd om te komen eten. We hebben een hele fijne avond met elkaar. Een avond waarop vele herinneringen worden opgehaald en waar veel getuigd mag worden van de grote werken van onze God wereldwijd, maar in het bijzonder hier in Roemenië.

Vrijdag 13 oktober (reisdag) | Tirgu Mures -> Oradea

Na het ontbijt vertrekken we om half tien richting Oradea. We hebben een voorspoedige reis over de Roemeense wegen en zijn om half twee bij Julia Home in Oradea. Hier ontmoeten we Szabo Sándor. We drinken koffie en eten een boterham. Daarna maken we een korte rondleiding door Julia Home en ontmoeten Timea, de vrouw van Sándor, die ook in Julia Home werkt. Hierna gaan we met Sándor naar de stad. We maken een wandeling door de stad en drinken gezellig wat in het zonnetje.

We spreken hier over de projecten in Oradea, waar Tabitha bij betrokken is. Dit betreft Elisabeth club en de naschoolse opvang en onderwijs voor de kinderen. Sándor geeft aan dat Tabitha nog de enige sponsor is van Elisabethclub. De andere sponsor is er mee helaas mee gestopt. Hiermee lijkt voor 2018 een tekort te zijn voor Elisabethclub. Er is ongeveer 3000 euro nodig, Tabitha sponsort 1800 euro. Voor volgen d jaar gaat Sándor kijken hoe om te gaan met dit tekort. Voor dit jaar kunnen we 1250 euro extra toezeggen, waarmee voor 2017, de exploitatie van Elisabethclub weer sluitend is. Wekelijks komen de ouderen samen en eten samen en krijgen een leuke middag voorgeschoteld. Dit kan een creatieve middag zijn of een spreker of een andere invulling. We geven ook nog aan dat we het resultaat van de winterfair nog zullen verdelen voor de winterhulp. Voor de ouderenhulp kan Sándor diverse hulpmiddelen en materialen gebruiken. Hij noemt hier krukken, looprekken, rolstoelen, brillen en pijnstillers. Daarnaast ontvangt Julia Home graag tweede hands fietsen. Deze fietsen knappen ze op en verkopen ze daarna weer.

Het kinderprogramma loopt goed. De opbrengsten van de verkoop van de kleding zijn goed. Sándor informeert ons ook nog over het thuiszorgprogramma dat men vanuit Julia Home runt. Tabitha is niet bij dit project betrokken, maar het is wel een erg mooi project, waaruit 120 ouderen (sommige zelfs dagelijks) thuiszorg krijgen. Deze thuiszorg kan medisch van aard zijn (Sándor heeft een opleiding tot verpleger

gehad) of samen boodschappen doen of schoonmaken van het huis. Financiering van dit project wordt grotendeels gedragen vanuit een Canadese stichting.

Na het drankje lopen we nog een stukje door de stad, waarna we samen wat gaan eten. Tijdens het eten bespreken we nog heel veel dingen ook van persoonlijke aard. Zo verteld Sándor dat hij een stukje grond heeft gekocht en een huis gaat (laten) bouwen. Naast deze persoonlijke verhalen komen we ook nog even over de transporten te spreken. We kijken welke mogelijkheden er zijn om eventueel transporten te combineren met andere sponsors die kleding geven. Zodat er geen leegte in de trailers overblijven. Eventueel kan er ook een andere bestemming gevonden worden voor de lege ruimte die vaak nog overblijft in de trailers, bijvoorbeeld fietsen.

We hebben een gezellige laatste avond gehad met Sándor en rijden niet al te laat terug naar Julia Home. Om acht uur nemen we voor deze avond afscheid van Sándor. We spelen een spelletje, hebben contact met het thuisfront en typen wat aan het verslag. We sluiten de avond af met het lezen van psalm 129.

Zaterdag 14 oktober (thuisreis) | Oradea -> Debrecen -> Eindhoven

We vertrekken deze dag na een heerlijk ontbijt om 9.30 uur. We halen de huurauto nog door de handmatige wasstraat en zijn op tijd in Debrecen. Omdat we nog wat tijd hebben, bezoeken we nog even het centrum van deze mooie stad. We vliegen ditmaal op tijd, om 13.00 uur en zijn uiteindelijk om 16.30 uur weer in Ridderkerk.

We mogen terugkijken op een mooie en gezegende reis met veel warme contacten bij onze Oost-Europese broeders en zusters. Met dankbaarheid hebben we mogen zien dat het werk van stichting Tabitha nodig is, blijft en ook werkelijk bijdraagt aan een verbetering van de omstandigheden van de mensen daar. Boven alles komt onze goede God alle eer toe!